

Date: 3rd November-2025

**HARBIY XIZMATCHILARDA MA'NAVIY TARBIYA VA
VATANPARVARLIKNI MUSTAHKAMLASH USULLARI**

Zuxriddinov Xumoiddin Jaloliddin o'g'li

Kirish: Dunyoning turli nuqtalarida ro'y berayotgan qurolli mojarolar, inson qalbi va ongini egallash uchun olib borilayotgan mafkuraviy kurashlar avj olayotgan hozirgi davrda mamlakatimiz mustaqilligi, hududiy yaxlitligi va xalqimizning tinch va osoyishta hayotini haqiqiy himoyachisi bo'lgan harbiy xizmatchilarimizda harbiy xizmatchilarda mardlik va jasorat ruhini yuksaltirishning yangi mexanizmlarini yaratish, boy merosimiz, rang-barang va yuksak madaniyatimiz, urf-odat va an'alarimizni bilishi va hayotga tatbiq etishi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Xalqimiz boy tarixiy, madaniy va ma'naviy merosga ega bo'lib, ularni o'rganish milliy o'zligimizni anglash, ulardan samarali foydalanish fuqarolik jamiyati va huquqiy demokratik davlat barpo etish, milliy iftixor va milliy ruh hamda qadriyatlarimizni yuksaltirishning asosi hisoblanadi[1].

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Qurolli Kuchlar Oliy Bosh Qo'mondoni Shavkat Mirziyoev tomonidan shaxsiy tarkibning ahloqiy-ruhiy tayyorgarligini oshirish hamda ularda yot g'oyalarga qarshi mafkuraviy immunitetni mustahkamlash bo'yicha yagona yondashuvni joriy etish bo'yicha tegishli vazifalar belgilangan. Bunda barcha bo'g'indagi komandir va boshliqlarning asosiy faoliyatini harbiy xizmatchilarning ahloqiy-ruhiy tayyorgarligi va jangovar ruhini oshirishga safarbar etish, buyuk tariximiz, Jaloliddin Manguberdi, Amir Temur, Zahiriddin Muhammad Bobur kabi ulug' ajdodlarimizning sarkardalik mahorati va dunyo harbiy san'ati rivojiga qo'shgan hissasi hamda qo'shin las hkarboshilarining sadoqati va mardligini, harbiy qadriyatlarning o'rni va rolini shaxsiy tarkib o'rtasida keng targ'ib etish, harbiy xizmatchilarning ongu shuuriga yuksak jangovar ruh-askarning yengilmas kuchi, armiyaning qudrati [2] ekanligini chuqur singdirish, ularda turli og'ir va murakkab sharoitlarga nisbatan bardoshlilikni va yuqori professionallikni ta'minlash bo'yicha amaliy ishlar g'ayotga tatbiq etilmoqda. Chunki, zamonaviy qurolli mojarolar tahlilidan kelib chiqib, ishonch bilan aytish mumkinki, jang natijasi nafaqat zamonaviy qurol-yaroq va harbiy texnika, moddiy ta'minot turlari bilan ta'minlanganlik darajasiga, balki, jangda ishtirok etayotgan jangchining jangovar ruhiga bog'liq bo'lib qolmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 61-moddasida "Fuqarolar O'zbekiston xalqining tarixiy, ma'naviy, madaniy, ilmiy va tabiiy merosini asrab -avaylashi shart. Tarixiy, ma'naviy, madaniy, ilmiy va tabiiy meros davlat tomonidan muhofaza qilinadi"[3], deb ko'rsatib o'tilgan.

Ajdodlarimizning bizga qoldirgan boy tarixiy merosi, milliy qaxramonlarimiz, yengilmas sarkardalar, xalqimizning yurt ozodligi uchun jasorat ko'rsatgan mard va jasur o'g'lonlarining avloddan-avlodga o'tib, bugungi kun harbiylari uchun ham fidoyilik va qahramonlik manbai bo'lib kelayotgan harbiy qadriyatlar, an'ana va marosimlarning Qurolli Kuchlar faoliyatidagi ahamiyati tobora ortib bormoqda[4].

Date: 3rd November-2025

Komandirlar va boshliqlar tomonidan harbiy xizmatchilarni tarbiyalashda milliy armiyamizda mavjud bo'lgan, ulug' ajdodlarimizning qahramonona tajribasini o'ziga jo etgan harbiy merosini chuqur bilish, ularni rivojlantirish va shaxsiy tarkib orasida keng targ'ib etish Qurolli Kuchlarimizning shonli an'alarini bardavomligini ta'minlaydi.

Harbiy xizmatchilar faoliyatining hozirgi sharoitida ular bajaradigan ishning muvaffaqiyati, harbiy xizmatchilarning birgalikda bajaradigan mehnatning samaradorligi, jamoadagi psixologik muhit ko'p jihatdan o'z harakatlarini boshqara olish, his-tuyg'ularini jilovlay olish, kayfiyatini nazorat qila olish, vaziyatning va atrofdagilarning talablari bilan hisoblashish qobiliyatiga bog'liq.[5]

Ijtimoiy hayotning barcha sohalarida bo'lgani kabi harbiy faoliyatda ham harbiy xizmatchilar, harbiy jamoalarning hatti-harakatlari va xulq-atvorlarini ma'naviy-ahloqiy omillar belgilab beradi. Kundalik faoliyatda va ayniqsa harbiy harakatlar paytida ular harbiy xizmatchilarning o'z xatti-harakatlarini tartibga soluvchi vositadir.

Qadim zamonlardan boshlab yurtimizda armiyaga bo'lgan hurmat va e'tibor harbiy xizmatchilar tomonidan doimo qadrlanib kelingan, shu tariqa ularda rozilik va harbiy xizmatga bo'lgan qiziqish ortib borgan.

Harbiy xizmat qadriyatlarining harbiy faoliyatdagi ahamiyati quyidagilarda namoyon bo'ladi:

birinchidan, zamonaviy dunyoda harbiy-siyosiy voqealarning rivojlanishi, ularning tendensiyalari va dinamikasi ko'p jihatdan armiyaning jamiyatda qanday imidjga ega bo'lishiga, harbiy-kasbiy yo'nalishning qanday tashkil etilishiga, yosh avlodning harbiy xizmatga munosabatini shakllantirish va ularni kelajakda harbiy faoliyatga jalb qilishga bog'liq bo'ladi;

ikkinchidan, harbiy xizmat o'tashning ijtimoiy-huquqiy va ma'naviy-axloqiy asoslarini ishlab chiqish zarurati, ayrim shaxslarda harbiy xizmatga nisbatan salbiy munosabatni ijobiy tomonga o'zgartirish;

uchinchidan, Qurolli Kuchlarni kadrlar bilan ta'minlash, jamiyat a'zolari orasida harbiy xizmatning ijtimoiy zaruratini anglab yetishlariga ko'maklashish va armiyaga nisbatan ijobiy fikrni shakllantirish;

to'rtinchidan, harbiy xizmatchilarning huquqiy va ijtimoiy himoyasini mustahkamlash;

beshinchidan, yangi ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarda Qurolli Kuchlarni kam sonli, ixcham bo'lishi bilan bog'liq holda harbiy xizmat nufuzini yoshlarning harbiy-kasbiy yo'nalishiga ta'sir etuvchi murakkab omil sifatida baholanmaslik zarurati.[6]

Harbiy xizmatchilarni tarbiyalashda harbiy xizmat qadriyatlarining vazifalari:

harbiy xizmatchilarni jamiyatning kasbiy-axloqiy fazilatlariga qo'yadigan talablarini bilish, harbiy xizmatning ijtimoiy ahamiyatini tushunish bilan qurollantirish; harbiy xizmatchilarda Vatanni himoya qilishga ma'naviy tayyorlik, harbiy burchni bajarish, o'z xalqiga sadoqat fazilatlarini mustahkamlash; harbiy xizmatchilarni O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, qonunlari, Harbiy qasamyod va Umumharbiy nizomlar talablariga, xalqaro gumanitar va huquqiy normalarga hurmat ruhida tarbiyalash; ongli harbiy intizom, hushyorlik, or-nomus va qadr-qimmat tuyg'usini, O'zbekiston Qurolli

Date: 3rd November-2025

Kuchlariga mansubligidan g'ururlanishni tarbiyalash; harbiy jamoalarda do'stlik, hamjihatlik, o'zaro yordam va o'zaro javobgarlik muhitini yaratish; harbiy xizmatchilarning ma'naviy kamolotida uzluksizlikni ta'minlash, kadrlarni ma'naviy tarbiyalashda milliy an'analarni tiklash, rivojlantirish va tasdiqlash; harbiy xizmatchilarda ijobiy axloqiy idealga intilish zaruratini rag'batlantirish; tarbiyaviy ta'sirlarning moslashuvchanligi va dolzarbligi, ularni erishilgan ma'naviy yetuklik darajasiga va harbiy xizmatchilarning o'sib borayotgan axloqiy ehtiyojlariga muvofiq takomillashtirish; tarbiyaning yuksak tuyg'ularni, mas'uliyatni, g'ururni, jasoratni uyg'otadigan ilg'or usullaridan foydalanishdan iborat.

Harbiy xizmat qadriyatlarini, ularning zamonaviy sharoitlarda shakllantirishning asosiy yo'nalishlarini har tomonlama tahlil qilish bizga bir qator umumlashtirilgan xulosalar chiqarish imkonini beradi.

Xulosa: Harbiy xizmat qadriyatlari o'z mohiyatiga ko'ra, o'ziga xos ijtimoiy qadriyatlar sifatida namoyon bo'lib, jamiyat va armiya o'rtasidagi o'zaro munosabatlar dialektikasini, harbiy xizmatning tabiati va mazmunini, uning jamiyat tomonidan tan olinishi, baholanishi va rag'batlantirilishini aks ettiradi. Harbiy xizmat qadriyatlari harbiy kasbiy faoliyatning mohiyati va tabiati bilan belgilanadigan ijtimoiy-siyosiy hodisa sifatida namoyon bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. Шохакимов А.Р. Процессы повышения национального духа в понимании национальной идентичности. "Экономика и социум" №11(90)-2 2021 www.iupr.ru 686с
2. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari tashkil etilganining 32 yilligi va Vatan himoyachilari kuni munosabati bilan bayram tabrigi. 2024. <http://.googie.com/search. old.xs.uz/indekx.php/hon>.
3. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi 2023 й.
4. Negmatov B.M. O'zbekistonda harbiy ishlar tarixidan lavhalar. -Toshkent: Falsafa va huquq instituti, 2010. - 76 b.
5. Egamov E.E. Харбий хизматчиларда ғиссий-иродавий ғазилатларини шакллантиришнинг ағамияти. Journal of new century innovations http://www. newj ournal.org/ Volume-42_I ssue-2_December_2023
6. Armiya - davlat tayanchi, tinchlik kafolati/ Sh.To'raev.- Toshkent "Sano-standart" nashriyoti. 2013. 304 bet.